# מהדורה למורה – מפתח תשובות

## מטרות הדף:

- להבין איך קמץ הופך לשווא נע כשמוסיפים סיומת למילה (ישראל-ישראלים)
- להכיר את ההבדל בין בְּחִרוּת לבַּחֲרוּת ובין לאיית ללאותת
- לתרגל הגייה תקנית ומשמעות מדויקת של מילים מעולם הבחירות

גרסה רגילה – כל הפריטים.

### חלק א' – בחירה נכונה

1. ב – יִשְׂרְאֵלִי - yisre-eli
2. ג – הוא מתקצר לשווא נע
3. ב – גדול-גדולים
4. ב – תקופת הנעורים
5. א – אות
6. ב – כתב - אותיות, סימן - אותות

### חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – הקמץ מתקצר לשווא נע כשמוסיפים סיומת
2. נכון – ב + חרות = חופש
3. לא נכון – לאיית הוא לומר אות אחר אות, לאותת הוא לתת סימן
4. נכון – למשל אותות הצטיינות
5. לא נכון – זו תופעה מוכרת גם במילים כמו דבר-דברים וגדול-גדולים

### חלק ג' – השלמת מילים

1. שווא נע
2. לאיית
3. לאותת
4. אותיות
5. בכירות

### חלק ד' – התאמה

- 1 – ה (קמץ שהפך לשווא נע)
- 2 – ד (חופש)
- 3 – א (תקופת הנעורים)
- 4 – ג (לומר מילה אות אחר אות)
- 5 – ב (לתת סימן בלי מילים)

### חלק ה' – יצירה וכתיבה

1. בדקו ניקוד נכון (קמץ-שווא), הגייה תקנית וקשר לנושא הבחירות
2. דוגמאות אפשריות: גדול-גדולים, חכם-חכמים, כתב-כתבים

### כרטיס יציאה – מה לחפש

- הקמץ הופך לשווא נע (יִשְׂרְאֵלִים)
- לאיית=לומר אות אחר אות, לאותת=לתת סימן בלי מילים
- בחרות=תקופת הנעורים, בחירות=הליך הצבעה

## טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בצפייה בסרטונים הקצרים (כדקה כל אחד) ואז לעבור לדף התרגול
- כדאי לכתוב על הלוח את הניקוד של המילים המרכזיות לפני תחילת התרגול
- ניתן לחלק לזוגות את משימת האיית-אותת כדי לתרגל בעל פה

# דף תרגול: הגייה ומשמעות במילות בחירות

דף התלמיד/ה רגיל

**שם:** _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף זה נתרגל כמה תופעות לשוניות מעניינות הקשורות למילים מעולם הבחירות: איך משתנה ניקוד המילה ישראל כשמוסיפים לה סיומת, ומה ההבדל בין זוגות מילים דומות כמו בחירות-בכירות ולאיית-לאותת.

## 1 חלק א' – בחירה נכונה

הקיפו את התשובה הנכונה.

**1.** לפי ההגייה התקנית, איך נכון להגות את המילה 'ישראלי'?

א) יִשְׂרָאֵלִי - yisra-eli ב) יִשְׂרְאֵלִי - yisre-eli ג) יִשְׂרָאֶלִי בסגול ד) יִשְׂרוֹאֵלִי

**2.** מה קורה לקמץ שברי"ש של 'ישראל' כשמוסיפים סיומת?

א) הוא נשאר קמץ ב) הוא הופך לחיריק ג) הוא מתקצר לשווא נע ד) הוא נעלם לגמרי

**3.** באיזה זוג מילים קורית אותה תופעה כמו ב'ישראל-ישראלים'?

א) שיר-שירים ב) גדול-גדולים ג) סוס-סוסים ד) כלב-כלבים

**4.** מה פירוש המילה 'בְּחִרוּת' (בלי יו"ד)?

א) ספירת קולות ב) תקופת הנעורים ג) מועמדות לבחירות ד) הצבעה בקלפי

**5.** מאיזו מילת-בסיס נגזרו הפעלים 'לאיית' ו'לאותת'?

א) אות ב) אתה ג) אותו ד) אט

**6.** מה ההבדל בין רבים של 'אות' בכתב לבין 'אות' כסימן?

א) אין הבדל, שתיהן אותיות ב) כתב - אותיות, סימן - אותות ג) כתב - אותות, סימן - אותיות ד) שתיהן אותות

## 2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

| # | משפט | ✔ נכון | ✘ לא נכון |
|---|---|---|---|
| 1 | כשאומרים 'יִשְׂרָאֵלִים' בהגייה תקנית, הקמץ נשמר כפי שהוא ב'ישראל'. | ☐ | ☐ |
| 2 | המילה 'בְּחִרוּת' פירושה חופש. | ☐ | ☐ |
| 3 | לְאַיֵּת מילה פירושו לתת סימן באמצעות תנועת יד. | ☐ | ☐ |
| 4 | הרבים של 'אות' במשמעות סימן הוא 'אותות'. | ☐ | ☐ |
| 5 | התופעה של קמץ שהופך לשווא נע כשמוסיפים סיומת ייחודית למילה 'ישראל' בלבד. | ☐ | ☐ |

## 3 חלק ג' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

**1.** כשמוסיפים סיומת למילה ישראל, הקמץ ברי"ש הופך ל _____ .

**2.** לומר מילה אות אחר אות נקרא _____ אותה.

**3.** לתת סימן או להעביר מסר בלי מילים נקרא _____ .

**4.** הרבים של 'אות' בכתב (א,ב,ג...) הוא _____ .

**5.** מילה שנשמעת כמעט כמו 'בחירות' אך פירושה מעמד גבוה בתפקיד היא _____ .

## 4 חלק ד' – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

| | | |
|---|---|---|
| **1.** יִשְׂרְאֵלִים | ____ | **א.** תקופת הנעורים |
| **2.** בְּחֵרוּת | ____ | **ב.** לתת סימן בלי מילים |
| **3.** בַּחֲרוּת | ____ | **ג.** לומר מילה אות אחר אות |
| **4.** לְאַיֵּת | ____ | **ד.** חופש |
| **5.** לְאוֹתֵת | ____ | **ה.** קמץ שהפך לשווא נע |

## 5 חלק ה' – יצירה וכתיבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

**1.** כתבו כותרת קצרה ומנוקדת לסרטון בחירות דמיוני, שבה מופיעות המילים 'יִשְׂרְאֵלִים' ו'בְּחִירוֹת'. קראו אותה בקול לפי ההגייה התקנית.

**2.** מצאו שלוש מילים נוספות שבהן קמץ הופך לשווא נע כשמוסיפים סיומת (כמו דבר-דברים).

## כרטיס יציאה

מה קורה לקמץ ברי"ש של 'ישראל' כשמוסיפים לו סיומת?

מה ההבדל בין הפועל 'לאיית' לפועל 'לאותת'?

מה פירוש המילה 'בחרות' לעומת 'בחירות'?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀